

Rechtskundig Weekblad

REDACTIE: Italiëlei, 99, Antwerpen

Abonnement: 100 fr. per jaar

Vereeniging zonder winstgevend doel

BEHEER: Lange Leemstraat, 99, Antwerpen

Postchecknummer: 3185.22

INHOUD:

B. HERMESDORF. — Bij het Eeuwfeest der Pandecten.

RECHTSPRAAK.

Hof van Beroep Gent. — 3e Kamer. — 19 October 1933. — *Strafvordering door het Beheer van financiën en het openbaar Ministerie. — Invrijheidstelling. — Onderzoek der vordering van het Openbaar Ministerie. — Onbevoegdheid der Rechtbank om de invrijheidstelling te bevelen.*

Burgerlijke Rechtbank Brussel. — 6e Kamer. — 30 November 1932. — *Pachtrecht. — Verzekering aan het recht tot verlaging. — Opzeg.*

Hof van Beroep Brussel. — 6e Kamer. — 18 November 1933.

Boetstraffelijke Rechtbank te Antwerpen. — 8e Kamer. — 20 December 1933. — *Misbruik van vertrouwen. — Slechte trouw. — Borgsom*

bedienden-overeenkomst. — *Contract geteekend in België uitvoerbaar in Congo. — Toepassing van het Belgisch strafrecht.*

Handelsrechtbank Brugge. — 12 Mei 1932. — *Handelszaak. — Overgave. — Kentekens. — Benaming der zaak begrepen in de zaak.*

Vrederecht te Lokeren. — 8 December 1933. — *Aansprakelijkheid. — Notaris. — Art. 73 der samengeschakelde wetten. — Geen hoofdelijke verplichting.*

Boetstraffelijke Rechtbank Gent. — 2e Kamer. — 25 Februari 1933. — *Rechtspleging in strafzaken. — Gedwongen tusschenkomst van patroon voor de strafrechtbank. — Ontvankelijkheid.*

BALIELEVEN.

Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen.

BIJ HET EEUWFEEST DER PANDECTEN

533 — 16 DECEMBER — 1933

Op 15 December 530 (n. Chr.) verlaat een zeer belangrijke verordening de keizerlijke kanselarijen te Constantinopel. Justinianus zendt aan den quaestor sacri palatii: Tribonianus zijn eerbiedige groet. Tevens draagt hij hem de samenstelling op van een werk, dat eeuwenlang een der invloedrijkste documenten zou blijven voor de wereld van het recht. In de kringen der rechtsgeleerden zelf en ver daarbuiten zou het in de loop der tijden gevloekt en gezegend worden. (1)

Welke opdracht geeft Justinianus?

De inhoud van het zooveen vermelde staatsstuk, van de keizerlijke verordening «Deo auctore», licht ons hierover ruimschoots in. De taak zou veelomvattend zijn. Zóó zelfs, dat de keizer zelf de wanhoop nabij is, wanneer hij denkt aan de vervulling dier opdracht. Maar — «de handen ten hemel verheffend» (manibus ad caelum erectis) en de hulp van boven afsmeevend — durft hij het grootsche plan toch aan. Tribonianus dient zelf uit te zien naar de geschikte medewerkers. Hij moet kiezen uit de professoren, de antecessores der rechtsscholen, en uit hen, die in nauw contact staan met het praktische rechtsleven. De aldus te vormen commissie heeft de werken van een bepaalde groep onder de vroegere juristen (prudentes) te verzamelen en daaruit datgene te excerpereen wat voor het rechtsleven van het begin der 6e eeuw goed en bruikbaar is. Practisch komt dit hierop neer, dat men zich bezig zal hebben te houden met den arbeid der klassieke juristen, althans voor het meerendeel. Met verzamelen alleen komt men er derhalve niet. Het uitkiezen van het nuttige en doelmatige dient kritisch te geschieden. Waar wijzigingen in de klassieke teksten noodig zijn, daar zal de commissie haar gang mogen en moeten gaan. Men vreeze niet het verwijt van tekstvervalsing. De constitutio «Deo auctore» stelt op dit punt gerust met de verzekering, dat dergelijke falsificaties gedekt worden door het persoonlijk gezag des keizers zelf.

Justinianus heeft zeer zeker geweten, dat hij aan Tribonianus en de zijnen een ontzaglijke opdracht verstrekke. Later wanneer alle leed geleden is, weet Justinianus ons met zelfbewuste trots te zeggen, dat bijna 2000 geschriften onder handen genomen zijn. En met kinderlijke naïveteit voegt hij er aan toe, dat deze geschriften meer dan 3.000.000 regels schrift bevatten.

Tribonianus, bij wie de leiding (gubernatio) van het werk berust, en zijn staf gaan aan den

arbeid en reeds na drie jaar is men daarmede gereed. In 533 verlaten dan twee andere keizerlijke constituties de kanselarijen. Beide dragen de datteekening: 16 December. De eene — de constitutio «Omnem» — is bedoeld voor hen, die in de keizerlijke steden Constantinopel en Rome en voorts in het vermaarde Berytus belast zijn met het geven van rechtsgeleerd onderwijs, de andere — de constitutio «Tanta» — bevat de keizerlijke bevestiging van den volbrachte arbeid en de bepaling tevens, dat de Pandecten of Digesten (dit zou de naam zijn van het werk) van kracht zouden worden op 30 December van hetzelfde jaar (533).

Welke waren de redenen tot deze titanische opdracht?

Grijpen we er enkele uit, die Justinianus zelf met zooveel woorden aanduidt.

De keizerlijke verordening «Deo auctore» begint met de vaststelling, dat het vroegere recht zóó hopeloos verward is, dat er eigenlijk geen sterveling meer wijs uit wordt. Het is daarom noodzakelijk: orde te scheppen in de chaos. Vandaar dat de keizer gelast het hele juristenrecht te excerpereen, maar dan zóó, dat een overzichtelijk geheel verkregen wordt. Dit zal dan als het ware «de eigen en de heiligste tempel der iustitia» moeten vormen. De zuivering moet van dien aard zijn in de voorstelling van Justinianus, dat het te bereiken resultaat bij hem het beeld oproept van de stad van het recht, buiten wier wallen geen recht meer is. Men zal moeten komen tot een gaaf, alles omvattend geheel. Het wezen der Byzantijnsche kunst wordt wel gezocht in het architecturale. Wie het recht der Byzantijnen bestudeert krijgt den indruk, dat ook op dit terrein de gedachte van het bouwen, de zin voor het constructieve van invloed geweest is. Justinianus blijkt wel aspiraties in deze richting gehad te hebben. Men zal dit niet enkel mogen afleiden uit de beeldspraak van zooveel, maar ook uit het feit, dat hij voor het samenstellen der Pandecten de groote lijnen zelf uitstippelt. Elders zien we hem aangeven, hoe voortaan de inrichting van het rechtsgeleerd onderwijs zal dienen te zijn. Telkens treedt naar voren het gevoel voor ruimte, voor verhoudingen, voor het constructieve.

Zeker, men is het allerminst eens over de figuur van Justinianus, over zijn karakter, over zijn verstandelijke aanleg. Hoe men daarover ook moge denken, men zal hem niet kunnen betwisten de gave van het kiezen van zijn mensen. Dat blijkt al uit de wijze, waarop hij de Pandecten-commissie samenstelt. Naast

de theoretici plaatst hij de mensen met praktische ervaring met het kennelijk doel tot doelmatige, maar tevens tot wetenschappelijk verantwoorde vervulling der opdracht te geraken. Voorts wijst hij als leider aan de geniale figuur van Tribonianus, ten aanzien van wie hij in lofprijzingen niet uitgeput raakt. Wie zijn mensen weet uit te kiezen, moet ook menschenkenner zijn. Ook in dit opzicht schiet de keizer blijkbaar niet te kort. Dat ondervinden de rechtsgeleerden zelf maar al te goed. Immers om nieuw bederf te voorkomen, om herleving van het chaotische in het recht onmogelijk te maken, worden tal van maatregelen genomen ter beveiliging van het zoo moeizaam verkregene. Aan het monument der Pandecten mag niet meer getornd worden. Vandaar dat verboden wordt om in de toekomst commentaren te schrijven op de Pandecten. Want het gevolg van al die «breedsprakigheid» (verbositas) zou toch maar zijn: nieuwe verwarring. Men kan zich hiervan overtuigen door te lezen de oorkonden uit die dagen, verder de keizerlijke verordeningen, ook die van Justinianus zelf. De keizer kende zich zelf blijkbaar al even goed als de leidende persoonlijkheden op de eigen kanselarijen! Vroeger is het heele recht grondig bedorven door tegenstrijdige meeningen van de uitleggers. Welnu voor de toekomst zal herhaling onder geen voorwaarde een kans hebben. 't Eenige wat de keizer toestaat is het maken van inhoudsopgaven (indices) en van admonitoria, waarmede bedoeld zijn werken, die zich bezig houden met het verzamelen van parallel-plaatsen. Een vrij onschuldige, alhoewel niet ondienstige concessie. Voorts mocht men letterlijke vertalingen maken in het Grieksch, een concessie waaraan moeilijk te ontkomen viel, gezien de taalverhoudingen van het imperium.

Gevaar schuilt verder in het toepassen van aikortingen (siglorum captiones) en ook in het maken van onduidelijke toespelingen (aenigmata) bij het vervaardigen van afschriften der Pandecten. Daarin ligt een nieuwe bron voor tegenstrijdigheden. Ook deze worden bijgevolg verboden. Elders in de constitutio «Omnem» krijgen de schrijvers — en men zal hier wel voornamelijk te denken hebben aan de copisten — een meer dan duidelijke wenk. Ze worden zelfs met straffen bedreigd, indien ze het durven bestaan voortaan afkortingen te gebruiken of zelfs maar compendia te maken. De koopers van dergelijke afschriften worden gewaarschuwd, dat ze dergelijke boeken maar liever niet aanschaffen. Immers de rechter zal hun niet toestaan daaruit te citeeren. Hij zal veeleer dergelijke prullaria hebben te beschouwen als niet geschreven.

Uit het voorafgaande blijkt wel voldoende, dat Justinianus er alles op zet, om de herborren eenheid van het antieke recht in zijn gemoderniseerde vorm te bewaren en te verzekeren tot in verre toekomst.

Justinianus heeft nog een tweede reden voor de verstrekte opdracht. De Pandecten zullen niet alleen dienstbaar zijn aan het praktische rechtsleven, maar ook aan het onderwijs. Dientengevolge schrijft de verordening «Omnem» o.m. voor, dat er drie volumina zijn, die onderwezen moeten worden aan de aanstaande juristen. Welnu dit zijn, behalve de Institutiones en de Codex, de Pandecten of Digesten. Maar zooals we reeds opmerkten: de keizer gaat verder. In dezelfde constitutie vinden we het leerplan vastgelegd voor de rechtsscholen in de beide urbes regiae en te Berytus. Er

wordt aangegeven hoe de leerstof, ook die der Pandecten, verdeeld wordt over de vijf studiejaren. De leidende gedachte daarbij is deze, dat begonnen moet worden met een algemeene inleiding, waarbij onder meer de speciaal voor dit doel geschreven en aan de naar wetskennis dorstende jeugd opgedragen Institutiones een veilige handleiding vormen. In de volgende jaren vragen achtereenvolgens bijzondere leerstukken de aandacht.

Ook die tweede motief bij de opdracht wekt bij den keizer groote verwachtingen. Volgt men de aangewezen lijn, dan zal dit tot verrassende gevolgen leiden. Er volgt dan een aansporing gericht aan de professoren om naar het geschetste schema te doceeren. Zij zijn het, die voor hun leerlingen de weg moeten banen, die Justinianus heeft gewezen. Dan zal er een geslacht van juristen komen, waarvan men zal kunnen zeggen, dat ze de beste dienaren zijn der justitia en van de res publica. Wanneer men verder ziet in welke bewoordingen de keizer in de verschillende constituties over de reorganisatie van het onderwijs spreekt, zal men bemerken dat de monarch blijkbaar al heel weinig last heeft van de deugd der bescheidenheid.

Wat is nu de betekenis der Pandecten voor het heden?

Om niet den indruk achter te laten geschreven te hebben over een antiquiteit zonder meer, verdient ook deze vraag even de aandacht. We zouden willen verwijzen naar de rechtsgeleerde literatuur, naar de academische in het bijzonder. Overigens zij grif toegegeven, dat er heel wat juristen zijn, die voor de Pandecten de schouders ophalen. Onder deze categorie zijn er, die nog steeds de eerste blik moeten slaan in het groote boek. Trouwens voor velen is de lectuur van Tribonianus' werk niet bepaald aantrekkelijk. Er staan wel heel wat kernen voor romans in de Pandecten, maar de romanstijl wordt maar zelden benaderd. Men kan de waarde der Pandecten voor het hedendaagsch rechtsleven tot op zekere hoogte zelfs ernstig betwijfelen, omdat bij veel practici het verstaan van het hedendaagsch recht al meer dan voldoende schijnt. Aan een dieper graven wordt zelfs niet gedacht. De greep naar de Pandecten zal dientengevolge voorbehouden blijven aan hen, die door ambitie en aanleg tot de status quaestionis en de oplossing daarvan verder wenschen door te dringen dan het Burgerlijk Wetboek hun toelaat.

We willen op deze plaats dan ook liever op twee andere momenten wijzen, die de betekenis voor het heden in het licht stellen.

Er is allerwege, in België en elders, een streven waarneembaar om bij het rechtsgeleerd onderwijs meer contact te zoeken met het praktische rechtsleven. Men vraagt naast theoretische scholing praktische oefeningen. Welnu de Pandecten bieden hier een uitstekend steunpunt voor de juridische vorming. Immers in de casuïstiek der Pandecten klopt het vitale rechtsleven der Romeinen. Bij voortdurend zijn het feitencomplexen, ontleend aan het werkelijke leven, waarover de klassieke juristen hun licht laten schijnen. Zeker het kost geen moeite onder de talrijke casus er aan te wijzen van schoolsche, gefingeerde herkomst. Maar naast de «Dichtung» staat de «Wahrheit», die versch uitgesneden is uit het sprankelende leven. Beide typen trouwens bieden aan hen, die zich de eerste beginselen van het recht, ook van het Romeinsche zelf natuurlijk,

hebben eigen gemaakt, een voortreffelijke gelegenheid, om er hun juridische kijk op te verscherpen, om er de waarde van het geleerde aan te toetsen. Dergelijke praktische oefeningen zijn eigenlijk niet anders dan het in toepassing brengen van datgene, wat de jurist van straks ex professo dagelijks zal hebben te doen: het precies waarnemen der feiten, die de client of de partij hem voordraagt. Ook dan zal hij nadere vragen hebben te stellen, teneinde een gaver beeld te krijgen van de feiten. Ook dan zal hij de rechtsvraag hebben te precisieren, om aan de hand van zijn kennis van het recht de synthese van het advies te construeren. Met dit doel bij de opleiding voor oogen, kunnen de Pandecten van betekenis zijn ook voor het heden.

Een ander moment ligt hierin, dat de Pandecten voor de historicus een onuitputtelijke bron vormen, wanneer hij zich zet aan de studie van de economische en maatschappelijke verhoudingen in de Romeinse samenleving, vooral die der eerste eeuwen van onze jaartelling. De conflicten, tot wier oplossing de juristen geroepen zijn, ontstaan in het volle werkelijke leven zooals dat reilt en zeilt. In de Pandecten herlezen we de geschiedenis van die tijd in de onopgesmukte taal, waarin de rechtzoekende zijn «zaak» voordraagt aan zijn raadsman. We zien er het bedrijfsleven als een film voorbijdraaien, met al zijn vitaliteit en rijke verscheidenheid. We mogen ongehinderd een blik werpen in het huiselijke leven, waar schrijnend leed op den voet gevolgd wordt door uitbundige vreugde. We leven in de provincie. Zeden en gewoonten, zooals deze daar eeuwenlang van richtende betekenis zien, worden ons beschreven.

Vooruit uit cultuurhistorisch oogpunt zijn de Pandecten als «Fundgrube» maar zeer sporadisch uitgebuit. De verklaring moge voor een belangrijk deel gezocht worden in de omstandigheid, dat het bij de historicus hapert aan juridisch inzicht, aan juridische scholing, zoodat hij bij de bestudeering der Pandecten voortdurend op moeilijkheden stoot, die voor

hem niet te ontwarren zijn. Omgekeerd zal men bij veel juristen de hantaine minachting voor al wat historie en historische samenhang heet kunnen signaleeren.

We begonnen te zeggen, dat de Pandecten een werk vormen, dat in de loop der tijden gevloekt en gezegend is, ook in de kringen van juristen. De strijd over de waarde van dit onderdeel der Justiniaansche codificatie zal ongetwijfeld blijven voortduren. 't Feit, dat de keizerlijke opdrachtgever aan Tribonianus en de zijnen niet enkel de bevoegdheid verleende, doch zelfs de plicht oplegde daar waar het noodig was het scalpeermes in de klassieke teksten te zetten, ligt er. De samenstellers hebben in dit opzicht hun taak vervuld en de geschriften der klassieke juristen misvormd en bedorven. Men zal dit blijven betreuen. Maar laat men ook waardeeren wat de Pandecten hebben bewaard voor het nageslacht. Veel daarvan zou zonder Justinianus' werk ongetwijfeld voor goed verloren zijn. Naast de vele tekstvervalsingen blijft er nog meer dan voldoende over, dat tot bewondering, tot waardeering en dus tot dankbaarheid dwingt.

Collinet zijn beschouwingen over de oorspronkelijkheid der Pandecten samenvattend, komt tot de slotsom, dat ze duidelijk het stempel dragen van een poging tot iets beters, van een poging tot vooruitgang. En dat «essai de progrès» blijft voor hem «la gloire de Justinien, de Tribonien et des commissaires». De verdienste ligt voor hem in de «suprême et éclatante originalité». Origineel te zijn bij een excerpteerende arbeid als deze vraagt de hand, het vernuft van een meester.

Nijmegen, December 1933.

B. HERMESDORF.

(1) Het feit der opdracht is in 1930 op waardige wijze herdacht door de katholieke universiteit van Milaan. Romanisten uit verschillende landen hebben bij de gelegenheid aan de universiteit «del Sacro Cuore» voordrachten gehouden, die gebundeld zijn als «Conferenze per il XIV centenario della Pandette».

van 7 Maart 1929, en beweert de verhoogde pachtprijs niet te moeten betalen om reden dat de eischeres hem niet op tijd de vroegere bestaande pacht heeft opgezegd;

Aangezien blijkbaar de eerste opzegging gedaan op 29 November 1929, niet geldig is, omdat die opzegging kenbaar gemaakt aan verweerder door den veldwachter van Pepinghen, niet uitging van de eischeres, maar wel van de Commissie van Openbaren Onderstand van de gemeente Pepinghen die niet bevoegd was om de pacht op te zeggen;

Aangezien een tweede opzegging dagteekende van 10 Januari 1931, te laat komt, de nieuwe pacht in voege komende op 1 December 1930;

Aangezien weliswaar, de eischeres beweert dat de verweerder aan zijn recht tot verlaging der oude pacht verzaakt heeft, door het vrijwillig deelnemen aan de openbare aanbesteding voor een nieuwe pacht, aan meerderen huurprijs;

Aangezien deze beweerde verzaking niet mag aangenomen worden, daar artikel 7, alinea 4, der wet van 7 Maart 1929, alle tegenstrijdige overeenkomsten nietig verklaart, met uitzondering van eenige gevallen, die zich in de huidige omstandigheden niet voordien.

Aangezien inderdaad, al bestaat er wel in huidige zaak eene tegenstrijdige overeenkomst, voortspruitende uit de hierboven gemelde openbare aanbesteding, en de openbare verpachting volgens authentieke akte, zeker is het dat die overeenkomst niet aangegaan werd na een regelmatig opzet;

Aangezien dus uit bovenstaande overwegingen blijkt, dat de oude pacht nog geldig is aan den ouden prijs;

Om deze reden:

De Rechtbank, op overeenkomstig advies uitgaande van den heer Willems, eerste substituut van den procureur des Konings;

Uitsprekende tegensprekelijk;

En alle andere, verdere of tegenstrijdige besluiten verwerpende;

Verklaart den eisch ongegrond en vernietigt het voorloopig vonnis, van 4 Juli 1932;

Verwijst eischeres in de kosten;

Geeft akte aan eischeres van hare begroting der zaak, in hare zittingbesluiten vermeld.

Bovenstaand vonnis werd bekrachtigd door arrest van het

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

6^e KAMER. — 18 NOVEMBER 1933.

Voorzitter: M. Joly.
Raadsheeren: MM. Godding en Heyse.
Adv. Gen.: Mr De Vooght.

Aangezien op 4 Juli 1932 de rechtbank van eersten aanleg, te Brussel, ingaande op een voorloopige eisch der Commissie van het gemeenschappelijk Gods-Gasthuis Vanderstokken, te Pepinghen, De V. heeft verwezen om dezelfde te betalen voor pachtgeld op 30 November 1931 vervallen de som van 2700 fr.;

Aangezien op 30 November 1932 de zelfde rechtbank, ditmaal beslissende over den grond der zaak, den eisch der Commissie strekkende om voor goed betaling van dit pachtgeld te bekomen ongegrond heeft verklaard en het voorloopige vonnis van 4 Juli 1932 vernietigt;

Aangezien na het vonnis van 4 Juli De V. bewuste pacht heeft gekwint en zelf de kosten van het vonnis betaald, maar dat hij hierdoor des te min heeft verzaakt aan zijn recht om tegen het eindvonnis in hooger beroep te komen daar hij dit recht uitdrukkelijk had voorbehouden;

Aangezien op goede redenen, waarbij het Hof zich aansluit, de rechtbank genoemden eisch voor goed heeft afgewezen; dat met het eerste vonnis vernietigd te verklaren, zij eenvoudig te kennen heeft gegeven dat, zooals het in hare bevoegdheid lag, zij den voorloopigen maatregel herriep dien zij eerst had bevolen, wat inhoudt dat deze ten slotte geen uitwerksel kon hebben en bijgevolg het bedrag dat werd voldaan, moest worden teruggegeven in zover de betaling op voet van de betwiste verhuring was geschied;

Om deze redenen:

Het Hof, gehoord heer Advocaat Generaal De Vooght, in zijn eensluidend advies;

Alle tegenstrijdige besluiten verwerpende, bevestigt het bestreden vonnis, verwijst beroepster in de kosten van beroep.

Abonneert U

op het

«Rechtskundig Weekblad»

BOESTRAFFELIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

8e KAMER. — 20 DECEMBER 1933.

Voorzitter: Mr Verstraete, rechter.
Rechtsh. : MM. Lévia en Van Cutsem.
Op. Min.: M. Van Hille.
Pleiter: Mr Van den Branden.

MISBRUIK VAN VERTROUWEN. — SLECHTE TROUW. — BORGSOM BEDIENDEN-OVEREENKOMST. — KONTRAKT GETEEKEND IN BELGIE UITVOERBAAR IN CONGO. — TOEPASSING VAN HET BELGISCH STRAFRECHT.

Wanneer betichten, namens een Maatschappij van Congoleesch Recht, in België een bediende-overeenkomst hadden gesloten, die in Congo moest ten uitvoer gelegd worden, zijn de bepalingen van het Belgisch strafrecht, betreffende de plaatsing der borgsommen op dit kontrakt toepasselijk. Er dient dus een onderscheid gemaakt te worden tusschen de bedingen van maatschappelijk belang enerzijds, welke niet toepasselijk zijn op de in vreemde landen uitvoerbare bediende-overeenkomsten en deze van strafrechtelijk belang anderzijds die toepasselijk zijn zoodra een kontrakt in België geteekend wordt, of, indien het in een vreemd land geteekend werd en in België uitgevoerd wordt.

Wat het Belgisch-Congo betreft, is deze toestand gewijzigd sinds het decreet van 31 October 1931.

Op. Min. t/ S. d. R. en V.

Aangezien klager R. van 18 III 1929 tot December 1931 als onderbestuurder in dienst is geweest van de maatschappij van Congoleesch recht «Cie de l'Ituri»;

Aangezien zijne diensten in het gebied van Belgisch-Congo moesten gepresteerd worden, maar dat volgens artikel VI der overeenkomst van werving het cautiegeld gevormd door aftrek van 10 % op het loongeld hoefde ingeschreven op de rekening van klager op den Europeeschen zetel der maatschappij te Antwerpen;

Aangezien gezegde verplichting die in België diende nageleefd door eene maatschappij hebbende in België een maatschappijken zetel, ongetwijfeld aan het Belgisch strafrecht onderworpen is;

Aangezien betichten bekennen afgevaardigde beheerders der maatschappij te zijn geweest van af 25 Juni 1928, datum der stichting tot op den datum dat gezegd vennootschap in vereffening wordt gesteld bij akte verleden voor notaris Cols op 8 Juli 1931;

Aangezien het vaststaat dat toen klager op 5 December 1931 van Congo in België terug kwam, zijn cautiegeld op 30.000 fr. beloopende hem door den vereffenaar niet kon uitbetaald worden, bij gebrek aan beschikbaar geld in de kas der maatschappij;

Dat echter niet bewezen is en uit niets blijkt dat toen betichten de kas aan den vereffenaar overmaakten, er reeds geene voldoende gelden meer aanwezig waren, om gezegde borgtocht te vereffenen;

Dat evenmin bewezen is dat betichten het voornemen zouden gehad hebben voor hen zelf of voor de vennootschap onwettige winsten te verschaffen;

Dat overigens uit de verhandelingen der zaak blijkt dat het slechts naar aanleiding van de crisis is dat de maatschappij hare hoedanigheid heeft moeten stopzetten en aan hare verbintenissen te kort is gebleven;

Dat in die omstandigheden er geen spraak kan zijn van bedriegelijk inzicht, des te meer dat in werkelijkheid dat cautiegeld nooit in specie ter kant gelegd werd, en enkel theoretisch in de rekenplichtigheid der maatschappij bestond;

Aangezien voor wat de tweede betichting betreft de zaak zich anders voordoet daar er hier geen bijzonder opzet door de wet vereischt is; dat betichten aanvoeren dat de wet van 7 Augustus 1922 van geen toepassing is op de bediendenovereenkomsten waardoor aangevonden zich in Congo in dienst stelden dat namelijk zou spruiten uit het dagvaardigen van het dekreet van 31 Oct. 1931, hetwelk sinds 1 November 1931 van toepassing is op alle contracten die in Congo moeten uitgevoerd worden, waar ook die contracten afgesloten werden;

Aangezien voor het in voege treden van dit dekreet de rechtspraak verdeeld was over het punt te weten of ja dan neen de overeenkomsten van werving verleden in België tusschen Congoleesche maatschappijen en Belgische onderdanen die in Congo hunne diensten moesten presteeren dienen aangevuld en uitgelegd naar de bepalingen der wet van 7 Augustus 1922 in geval van stilzwijgendheid der partijen; (pro Thomsin, Contrat de louage de services, blz. 20 vonnis Elisabethstad, 9 Mei 1924, rev. droit et jur. Katanga 1926-1927, blz. 324);

Conseil supérieur du Congo, 19 Aug. 1913, Rev. Jur. et droit du Congo Belge, blz. 343; Arr. Leopoldstad, 8 Juni 1924, P. B. blz. 79, 1926;

Contra: De Schrijver en Collard: Contrat d'engagement, blz. 27, nota onder vonnis Elisabethstad, 9 Mei 1924, 1 c.).

RECHTSPRAAK

HOF VAN BEROEP TE GENT

3e KAMER — 19 OCTOBER 1933

Voorzitter: M. Minnens.
Raadsheeren: MM. Poll en Langerock.
Adv. Gen.: M. De Bie.
Pl.: Mer Stragier.

STRAFVORDERING DOOR HET BEHEER VAN FINANCIËN EN HET OPENBAAR MINISTERIE. — INVRIJHEIDSTELLING. — ONDERZOEK DER VORDERING VAN HET OPENBAAR MINISTERIE. — ONBEVOEGDHEID DER RECHTBANK OM DE INVRIJHEIDSTELLING TE BEVELEN.

De vorderingen ingesteld door het Beheer van Financiën en het Openbaar Ministerie, zijn niet dezelfde, hoewel door een enkel vonnis over beiden moet beslist worden.

Bijgevolg is, in geval van dagvaarding door het Beheer, doch, dan wanneer de vordering van het Openbaar Ministerie nog het voorwerp uitmaakt van een onderzoek door den Onderzoeksrechter, de Rechtbank onbevoegd om over de vraag tot invrijheidstelling te vonnissen.

P. t/ Op. Min.

Overwegende dat de eerste rechter niet in Raadkamer maar in openbare zitting uitspreken moest wat niet werd gedaan;

Om deze redenen:

Doet het vonnis waarvan beroep te niet alleenlijk omdat het vonnis in openbare zitting niet uitgesproken werd;

Trekt de zaak tot zich;

En opnieuw wijzende:

Aangezien de heer Onderzoeksrechter, gelast met het onderzoek ten laste van P. F. ingesteld, op heden van dit onderzoek niet ontlast is; dat diensvolgens de Rechtbank onbevoegd is om over de vraag van invrijheidstelling te beslissen;

Aangezien ten onrechte de betichte beweert dat het onderzoek der zaak gesloten is, daar hij reeds voor de Rechtbank gedagvaard werd;

Aangezien ingevolge het artikel 247 van de wet van 25 Oogst 1822 er ter zake twee afzonderlijke rechtsvorderingen voorkomen, de ééne ingesteld en vervolgd door het Beheer van Financiën, de andere door het Openbaar Ministerie;

Aangezien beide vorderingen door één en zelfde vonnis moeten gevonnist worden;

Aangezien de dagvaarding van 11 Septem-

ber 1933, uitgaande van het Beheer der douanen en accijnzen slechts de eerste vordering bij de Rechtbank aanhangig maakt, de andere het voorwerp uitmakende van een gerechtelijk onderzoek waarover de Rechtbank nog niet te kennen heeft;

Om deze redenen:

Het Hof, recht doende bij tegenspraak;

Zegt dat de eerste rechter onbevoegd was om over de vraag van invrijheidstelling uitspraak te doen;

Verwijst betichte tot de kosten van beroep jegens den Staat begroot op 59,85 fr.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUSSEL

6^e KAMER. — 30 NOVEMBER 1932.

Eenige Rechter: Mr Van den Berghe.
Op. Min.: M. Willems.
Pleiter: Mr Borginon.

PACHTRECHT. — VERZAKING AAN HET RECHT TOT VERLENGING. — OPZEG.

Het feit dat een pachter, aan wien de bestaande pacht op ongeldige wijze was opgezegd, neemt aan een openbare aanbesteding voor een nieuwe pacht van hetzelfde perceel land, en zich deze pacht ziet toewijzen, aan een hooger prijs, laat niet toe te besluiten dat deze pachter zou verzaakt hebben aan zijn recht tot verlenging van de oude pacht. Immers de wet van 7 Maart 1929 verklaart alle overeenkomsten die strijdig zijn met hare bepalingen nietig en bedoeld geval staat niet vermeld tusschen de uitzonderingen in de wet voorzien.

Hospital Vanderstokken t/ De Valkeneer.

Aangezien de eisch strekt tot betaling der som van 2700 fr., bedrag van de op 20 November 1931 vervallen jaarlijksche huur van een perceel land waarvan verweerder de toewijzing heeft bekomen, op 8 November 1930;

Aangezien vóór gemelde toewijding, verweerder, huurder was van bedoeld perceel land, tegen 1600 fr. 's jaars, tot 30 November 1930;

Aangezien in Juni 1930, verweerder deel nam aan een openbare aanbesteding, tot het aangaan van eene nieuwe pacht, met ingang vastgesteld op 1 December 1930;

Aangezien verweerder zich de nieuwe pacht zag toewijzen mits de som van 2700 fr. 's jaars;

Aangezien hij zich thans beroept op de wet

Dat in dezen zin de betichten ten rechte opwerpen dat de lex loci contractus niet verbindend was ;

Dat echter een onderscheid dient gemaakt tusschen de bepalingen dezer artikels ; dat een zeker getal er van deel maakt van de maatschappelijke wetgeving terwijl andere een strafrechtelijk karakter inhouden ;

Dat het algemeen aangenomen is dat de eerste bepalingen slechts van maatschappelijk belang, niet verplichtend zijn voor wat de uitvoering aangaat die buiten het land moet geschieden (Brussel, Arrêt, Conseil Prod'hommes, 4 Januari 1930 ; Rev. droit et jur. colonial, B. II. blz. 47. P. B. 1931, n° 241 ; Thomsin, op. cit. blz. 21) ;

Aangezien, integendeel, de andere bepalingen die van het strafrecht deelmaken, krachtens art. 3 van het B. W. B., 3 van het S. W. B., op iedereen die zich binnen het Rijk aan het strabaar feit schuldig maakt, dienen toegepast te worden ;

Dat diensvolgens de maatschappij Cie de l'Ihuri, alhoewel van Congoleesch recht wel degelijk aan art. 26, 27, 29 der wet van 7 Aug. 1922 onderworpen was en betichten in hunne reeds bovenvermelde hoedanigheid als de aansprakelijke persoon voor de gepleegde inbreuken voorkomen ;

Aangezien voor wat de straf aangaat dient in overweging genomen dat het aannemelijk is dat betichten in dwaling hebben verkeerd omtrent het recht ; dat echter bij gebrek van wege verdachten het bewijs te leveren dat het hier onmogelijk geweest is aan de dwaling te ontkomen, ze aan het wetsvoorschrift niet kunnen ontsnappen ; (Haus, Dri. Pénal Belge B. I., n° 666, 667) ;

Aangezien betichten bovendien slechts kunnen gestraft worden voor de onregelmatige afhoudingen gebeurd tusschen 20 Mei 1930 en 8 Juli 1931 ; dat inderdaad voor de vroegere nagelaten stortingen er verjaring bestaat, terwijl anderzijds de betichten niet kunnen instaan voor de onregelmatigheden gedaan vanaf den 8 Maart 1931 tot December 1931, tijdstip dat reeds binnen de bevoegdheid van den verffenaar viel ;

Aangezien voor wat betreft de weerhouden inbreuken, er een daadsche samenloop van misdrijf bestaat in den zin van art. 65 ;

Om deze redenen :

Veroordeelt.....

HANDELSRECHTBANK TE BRUGGE

12 MEI 1932.

Voorzitter : M. D'Hoedt.

Rechtters : MM. Van de Pitte en A. Blondeel.

Pleiters : Mters Claeys en Bernolet.

HANDELSZAAK. — OVERGAVE. — KENTEEKENS. — BENAMING DER ZAAK BEGREPEN IN DE ZAAK.

I. — Er bestaat verhuring van een handelszaak en niet een zaakvoerderschap, wanneer de eigenaar van een handelszaak, iemand er in plaats, om ze uit te baten, zonder aansprakelijk te kunnen zijn over de verliezen van het bedrijf, alhoewel de eigenaar zich het recht voorbehoudt de overeenkomsten ten allen tijde te ontbinden.

II. — Wanneer partijen bij de verhuring niet spreken van de benaming der handelszaak, bestaat er een vermoeden dat deze benaming deel uitmaakt van de handelszaak, en aan denzelfden eigenaar toebehoort.

III. — Is niet vatbaar voor getuigenbewijs, de vooropzetting van feiten, die slechts steilingen bevat, welke de gevolgtrekking zouden moeten zijn van bepaalde feiten.

IV. — Het is onmogelijk, de gebeurlijke schade te schatten, die uit een nog niet bedreven misdrijf kan spruiten.

M. t/ P.

Aangezien eischer vraagt dat er voor recht gewezen worde dat de handelsbenaming « Pension Les Saules » hem toebehoort, diensvolgens dat het aan verweerder verboden worde deze benaming te gebruiken op zijn eigendom en op alle papieren en drukwerken of straf van een som van 1.000 fr. voor elke overtreding te moeten betalen, boven een schadevergoeding van 10.000 fr. voor de geleden schade,

Vordering steunende op het stichten van dezen naam door den eischer,

Aangezien verweerder het onroerend goed, genoemd « Pension Les Saules » gekocht heeft aan de erven van Achille Vande Castele, bij openbaren akt van Mter Notebaert, notaris te Blankenberghe, gedagteekend van 17 November 1931 ;

Dat Achille Vande Castele in 1908 twee aaneenpalende villas opgebouwd had, die elk een naam droegen, 'Les Saules' en « Les Nécesses », dat hij ze in 1913, ineen versmolt, ze bekleedde met de noodige meubelen en het gerief om erin een « pension de famille » uit te baten, en dat zijne vrouw, door hem behoorlijk gemachtigd, eischers vrouw daarin plaatste om dit « pension » uit te baten, vervolgens de bepalingen van een verdrag, opgeteekend in de onderhandsche akte van 1 Oct. 1912, geboekt te St Gillis op 27-2-14 kost 0,50 ;

Dat eischers vrouw hiervoor het genot van

dit gebouw bekwaam voor 3-6-9 jaar, om er een « pension de famille » uit te baten mits een vergoeding van 3/4 van de zuivere winst ;

Aangezien de partijen omtrent den aard van dit verdrag twisten ; eischer beweerde dat het een verhuring is, en de verweerder, dat het een zaakvoerderschap was, door eischers vrouw voor verweerdters rekening waar te nemen ;

Aangezien verweerdters vrouw zich het recht voorbehouden had ten allen tijde, in het bezit van de bekleeding te komen, die aan eischers vrouw toevertrouwd was, en dat deze daad moet beteekenen een verbreking zonder voorwaarde ; dat vrouw Monset dus ten allen tijde kon buitengedreven worden, hetgeen meer naar den aard van een zaakvoerderschap dan van een verhuring is ;

Doch dat er nochtans van het eerste geen spraak kan zijn, daar vrouw Pillen nooit aansprakelijk kon gesteld worden voor de verliezen, en dat vrouw Monset dus voor hare rekening niet handelde ;

Aangezien er dus een verhuring was, doch verhuring van een handelszaak, daar de eigenaar zijn twee villas ingericht had om als « pension » te dienen en ze in dezen toestand verhuurd had ;

Aangezien partijen bij de verhuring van geen benaming spreken ; doch dat er dan in rechte een vermoeden bestaat dat de benaming deel uitmaakt van de handelszaak en aan den eigenaar van de handelszaak toebehoort, zooals alle bestanddeelen die voor de uitbating benut worden en noch uitdrukkelijk, noch stilzwijgend uit de handelszaak van de partijen uitgesloten worden ;

(Van Ginderachter Fonds de Commerce bl. 8 n° 7. Kooph. Brussel 4-2-1910, P. P. 1910-191).

Dat eischer of zijne vrouw, een voorbehoud moesten maken indien zij een recht op den naam wilden doen gelden, hetgeen zij niet gedaan hebben ;

Aangezien dit vermoeden bewaarheid wordt door de omstandigheden der zaak ;

Dat wijlen Achille Vande Castele immers eigenaar was van de benaming « Les Saules », zooals hij eigenaar was van het gebouw ; dat hij eigenaar was van het « pension », dat hij ingericht had en dat hij, of zijne vrouw, verhuurd had ; dat deze verhuring slechts een onbestendig bezit aan den huurder verschafte, die den aard van dit bezit nooit heeft kunnen wijzigen, zooals er uit de hierna volgende gebeurtenissen blijkt ;

Op 1 Maart 1922 heeft Wed. Achille Vande Castele en haar minderjarige zoon, aan de echtgenooten Monset de handelszaak voor 10 jaar verhuurd, en zelfs een voorkeur van aankoop voor 80.000 fr. gegeven ;

De burgerlijke rechtbank van Brugge in haar vonnis van 3 Februari 1925 vernietigde dit recht van voorkeur omdat het droeg op den aankoop van een handelszaak ; dat de verplichting van den belovende onverdeelbaar was en dat de nietigheid van de belofte van den minderjarigen zoon de nietigheid veroorzaakte van de belofte door zijne moeder gedaan ;

Nadien verkochten de erfgenamen V. d. C. deze handelszaak aan verweerder, onder de benaming « Pension Les Saules » ; dat verweerder dus in het bezit is van deze benaming ;

Aangezien eischer wel is waar een nieuwe aanpalende villa aangekocht heeft, die hij bij de gehuurde handelszaak gevoegd heeft om in het geheele de uitbating te doen ;

Doch dat hij hierdoor den aard van zijn onbestendig bezit niet gewijzigd heeft, geen eigenaar van een nieuwe uitbating geworden is, doch van het bijkomende toevoegsel van de hoofdzaak ;

Aangezien eischer met getuigen wil bewijzen :

1) dat hij de eerste de dingelijke benaming gebruikt heeft ;

2) dat hij de handelsinrichting onder deze benaming ingericht heeft ;

Aangezien het tegenbewijs uit het bovenstaande reeds geleverd is ; dat de aanvoering van den eischer slechts stellingen bevat, welke het gevolg van bepaalde feiten zouden moeten zijn, dat het de rechtbank hoort uit dergelijke feiten de noodige gevolgtrekkingen te halen ; dat deze feiten niet aangevoerd worden, zoo dat eischers voorstel niet vatbaar is voor een getuigenbewijs ;

Over de tegenvordering ;

Aangezien eischer verklaart dat de verhuring waarvan spraak, einde genomen heeft in Februari 1932 en dat hij zijn bedrijf voortzet onder de betwiste benaming in het huis dat hem toebehoort, nevens de oude uitbating ;

Aangezien hij ten onrechte gebruik maakt van deze benaming, niet alleen op den gevel van zijn huis, maar ook voor het teekenen van zijn zilverwerk, linnen, enz., dat hij ten onrechte verbod gegeven heeft aan het Postbeheer de briefwisseling op naam « Pension Les Saules » aan den verweerder in de hoofdzaak te bestellen, zoodat de brieven die slechts op naam van het Pension verzonden worden, naar de afzenders teruggestuurd worden ;

Aangezien P. dus vraagt dat de rechtbank beslisse dat de dergelijke benaming hem toebehoort, dat M. zou veroordeeld worden om onmiddellijk het opschrift op zijn eigendom

geplaatst weg te nemen, evenals deze benaming te vernietigen op zijne papieren, op zijn drukwerk, op zijn linnen, materiaal, en zilverwerk, op straf van aan P. voor elke overtreding 1000 fr. te betalen, dat hij nog vraagt dat M. zou veroordeeld worden om hem 10.000 fr. te betalen voor de geleden schade.

Wat de geleden schade betreft :

Aangezien P. slechts schade heeft kunnen lijden gedurende het Paaschseizoen, dat zeer kort was en weinig schitterend ; dat zijn goede trouw ook dient in acht genomen te worden.

Voor de toekomstige schade :

Aangezien het onzeker is dat er in de toekomst misbruik zal bestaan en dat het niet mogelijk is de gebeurlijke schade van nu af te schatten,

Om deze redenen de rechtbank verwerpt de hoofdvordering als niet gegrond.

Wijzend over de tegenvordering.

Zegt voor recht dat de benaming « Pension Les Saules » aan E. P. toebehoort, als deel uitmakende van de handelszaak onder dezen naam uitgebaat, en waarvan hij eigenaar is.

Beveelt aan P. M., deze benaming onmiddellijk te doen verdwijnen op zijn gebouw, op zijne papieren, drukwerken, linnen, materiaal en zilverwerk.

Veroordeelt M. P. tot het betalen eener schadevergoeding van 500 fr. aan E. P., voor de geleden schade, eischer op tegenvordering met de rechterlijke kroozen en tot de gedingskosten.

Vonnis uitvoerbaar.

VREDEGERECHT TE LOKEREN

8 DECEMBER 1933

Vrederechter : M. A. Geurts.

Pl. : Mr L. Moyersoen.

AANSPRAKELIJKHEID. — NOTARIS. — ART. 73 DER SAMENGESCHAKELDE WETTEN. — GEEN HOOFDELIJKE VERPLICHTING.

De notarissen, belast met de openbare verkooping van onroerende goederen, zijn gehouden den ontvanger der belastingen tijdig te verwittigen, op straf van persoonlijk aansprakelijk te zijn tot beloop van de opbrengst der verkooping voor de nog niet betaalde rechtstreekse aanslagen, boeten, kosten, interesten en bijkomende sommen voor de betaling van dewelke de te koop gestelde goederen tot waarborg dienen.

Het beheer moet nochtans eerst den belastingsschuldige vervolgen, en den notaris als wettelijke borg slechts dan wanneer het in gebreke zijn van den hoofdschuldenaar is bewezen.

Ontvanger Rechtstr. Belastingen t/ Notaris Th.

Aangezien de notarissen en andere openbare of ministerieele ambtenaren, belast met de openbare verkooping van onroerende goederen gehouden zijn den ontvanger der belastingen tijdig te verwittigen, op straf van persoonlijk aansprakelijk te zijn, tot beloop van de opbrengst der verkooping, voor de nog niet betaalde rechtstreekse aanslagen, boeten, kosten, interesten en bijkomende sommen voor de betaling van dewelke de te koop gestelde goederen tot waarborg dienen, zulks ingevolge art. 73 van het Koninklijk Besluit van 8 Januari 1926 ;

Aangezien eischer, notaris T. vervolgt tot betaling eener som van 51,55 fr. om reden dat hij zonder voorafgaandelijke verwittiging op 1 Augustus 1930 een huis verkocht toebehoorende aan Weduwe Ed. Maes, geboren Thiré te Anderlecht en consoorten, waarvoor de grondlasten van 1929 en 1930 niet gekweten waren, te samen 51,55 fr. ;

Aangezien het Beheer besluit tot de hoofdzakelijke en algeheelijke verantwoordelijkheid van verweerder en zich beroept op een vonnis van de Rechtbank van 1en aanleg van Verviers in datum van 22 Maart 1932 ;

Aangezien dit vonnis handelt over eene gansch verschillende zaak en besluit tot de verantwoordelijkheid van den notaris ;

Aangezien ter zake verweerder het feit bekend alsook zijne persoonlijke verantwoordelijkheid, maar besluit tot de niet ontvankelijkheid van den eisch ;

Aangezien de beweringen van het beheer hier op neerkomen dat krachtens art. 73 de notarissen en Ministerieele ambtenaren in de plaats komen der belastingsschuldigen en dus hoofdzakelijk « in solidum » mogen aangesproken worden ;

Aangezien het Beheer steunt op het feit dat art. 73 geen enkel voorbehoud maakt ;

Aangezien daaruit juist een reden te meer ontstaat om zich te gedragen naar de algemeene principes op de banken der Hooogeschool aangeleerd ;

Aangezien men dient te onderscheiden tusschen verplichting « in cautio » en verplichting « in solidum » ;

Aangezien het Burgerlijk Wetboek herhaaldelijk aandringt in zijn artikelen 1202 en 2021 dat de verplichting « Cautio » en de verplichting « in solidum » niet mogen verondersteld worden, maar « wel duidelijk en uitdrukkelijk bedongen of bevolen » ;

Aangezien deze artikelen die uitzonderingen daar stellen. in den « engen en strengen » zin dienen uitgelegd en toegepast ;

Dat de fiscale wetten in denzelfden engen en strengen zin dienen nageleefd ;

Aangezien het niet aan te nemen is dat de wetgever van October 1919 zou vergeen hebben wat het Burgerlijk Wetboek vereischt heeft in zijne artikels 1202 en 2021 en toegepast in zijn art. 395, 396, 1032, 1442, 1734 en 2002 waaruit te besluiten valt, dat indien de wetgever het « in solidum » of gezamenlijke en een elcheellike verplichting niet uitgevaardigd heeft, zulks gebeurde omdat hij het niet gewild heeft ;

Aangezien art. 73 zegt in het Fransch « répondeur personnellement » en in het Vlaamsch « zijn persoonlijk aansprakelijk » wat wel eene verantwoordelijkheid of responsabilité is voor het betalen door den hoofdschuldige en niet de « schuldigheid » in hoofdzakelijken rang. Voor de notarissen beduidt « répondre de quelqu'un » toch wel « voor iemand borgs.aan » ;

Dus moest er aangenomen worden dat art. 73 een « dubium » of twijfel laat bestaan, deze twijfel ten voordeele van den lastdrager zou dienen uitgelegd, zulks bij toepassing van het oud Romeinsche recht « Odia restringenda, favores ampliandi », wat door de Belgische rechtspraak werd bekrachtigd waar het voorhoudt dat men eerder moet beslissen tot « borg » dan tot « in solidum ».

Gent 2 Jan. 1840. Pas. 1841-11-188.

Aangezien de rechtsleer eensluidend is en verklaart dat de openbare ambtenaar enkel en alleen de « Cautio » verplichting oploopt (Wahl, Traité de droit fiscal, T. II, 302) ;

Aangezien het Beheer terloops nog bijbrengt dat de verkoopers-eigenaars zouden onvermogen geworden zijn « quod probandum » en « quod gratis asseritur gratis negari potest » ;

Aangezien het Beheer voor plicht had vooreerst den belastingsschuldigen te vervolgen, en dan den notaris als wettelijken borg, daar de borg een sort « voorwaardelijke of conditioneele verplichting » is, welke dan eerst ten uitvoer wordt gedwongen wanneer het in gebreke zijn van den hoofdschuldenaar is bewezen ;

Aangezien dus het geding zooals het heden is ingespannen niet ontvankelijk is ;

Om deze redenen :

Wij, Vrederechter, bijgestaan van onzen griffier, verklaren den eisch in zijnen huidige vorm niet ontvankelijk, verwijzen den aanlegger tot de kosten.

COMMENTAAR

Dit vonnis zal een zucht van verlichting doen opgaan bij de notarissen (1). Bij ons weten werd tot heden toe het vraagstuk van de hoofdelijkheid van de verplichting van den notaris nooit gesteld.

Vonnissen over de aansprakelijkheid ontbreken niet, maar geen enkel beslist over het karakter van die aansprakelijkheid.

Het vonnis van Verviers van 22 Maart 1932 waarop het Beheer zich beriep was ter zake niet dienend, omdat er duidelijk uit voorkomt dat het argument dat in deze zaak werd aangevoerd te Verviers niet werd opgeworpen.

De tekst van de wet luidt als volgt :

Art. 73 van de wet op de inkomstenbelastingen :

§ 1. De notarissen of openbare ambtenaren belast met de openbare verkooping van een onroerend goed, zijn gehouden daarvan bij aangegeekenden postbrief, ten minste acht volle dagen op voorhand bericht te zenden aan den ontvanger der belastingen van de ligging van het goed en aan degene der gemeente waar de eigenaar zijne hoofdplaats of hoofdrichting heeft, alsmede aan de gemeenteontvangers der zelfde localiteiten.

Voor de verkooping van uit de hand wordt de termijn van acht dagen bepaald op vier volle dagen.

De openbare ambtenaren of de ministerieele ambtenaren belast met de openbare verkooping van roerende goederen, zijn gehouden hetzelfde bericht, binnen denzelfden termijn, te zenden aan den ontvanger der belastingen en aan den gemeenteontvanger der woonplaats of der hoofdrichting van den eigenaar der gemelde roerende goederen, wanneer de waarde daarvan tenminste 1.000 fr. bereikt.

§ 2. Indien zij nalaten de bepalingen van § 1 na te leven, zijn de betrokken ministerieele ambtenaren, inrichters van verkooping en volmachtigden, persoonlijk aansprakelijk, tot beloop van de opbrengst der verkooping, voor de nog niet betaalde rechtstreekse aanslagen, boeten, kosten, interesten en bijkomende sommen, waarvoor de verkochte goederen tot zekerheid dienen ten bate van den Staat, de provincien en de gemeenten.

Zij zijn op dezelfde wijze aansprakelijk wanneer zij na gemeld bericht te hebben gezonden, nalaten in de kassen der bevoegde ambtenaren de storting te doen geschieden van de verschuldigde sommen waarvan het bedrag hun behoorlijk werd beteeekend uitdrukkelijk daags vóór de verkooping.

Ter zake werd de notaris vervolgd omdat

hij nagelaten had den ontvanger van den verkoop te verwittigen...

Met recht en reden heeft de Vrederechter van Lokeren den eisch onontvankelijk verklaard, omdat de notaris niet hoofdelijk, doch slechts subsidiair verplicht is.

Hij beroept zich vooreerst op het algemeen principieel « op de banken der Hoogeschool aangeleerd » dat het hoofdelijk verplicht zijn niet gepresumeerd wordt, maar uitdrukkelijk moet zijn bepaald.

De uitdrukking « persoonlijk aansprakelijk » kan als dusdanig niet gelden...

Er is een tweede argument dat de Vrederechter slechts aangewezen heeft, doch niet ontwikkeld.

Het is dat de uitdrukking « persoonlijk aansprakelijk » op het oogenblik van de uitvaardiging van art. 73, eene geijkte betekenis in het fiscaal recht had verworven.

We vinden de uitdrukking in art. 42 van de wet van 22 Frimaire jaar VII.

Dit artikel luidt als volgt: « Aucun notaire, huissier, greffier, secrétaire ou autre officier public, ne pourra faire ou rédiger un acte en vertu d'un acte sous signature privée, ou passé en pays étranger, l'annexer à ses minutes, ni le recevoir en dépôt, ni en délivrer extrait, copie ou expédition, s'il n'a été préalablement enregistré à peine de 25 fr. d'amende et de répondre personnellement du droit sauf l'exception mentionnée dans l'article précédent. »

Die zelfde wet in zijne artikelen 29, 33 heeft de notarissen gehouden verklaard de rechten te betalen voor de akten door hen verleden. Welnu de rechtsleer en de rechtspraak die eensluidend in art. 29 en 33 eene rechtstreekse verplichting zien, is even eensgezind om aan de verplichting van art. 42 slechts een subsidiair karakter toe te kennen.

Schicks, Diction. des droits d'enregistrement T. I. V° Acte en conséquence n° 125: « L'art. 42 de la loi de Frimaire ne crée pas contre l'officier public contrevenant une action principale et directe, mais bien une action, subsidiaire analogue à celle d'un créancier contre une caution, action, qui ne peut être exercée qu'après discussion du débiteur direct. En effet dans la langue générale du droit civil, établir une responsabilité contre quelqu'un, c'est déclarer celui-ci, non pas débiteur principal et direct, mais débiteur subsidiaire et adjoint, et rien n'induit à présumer, dans l'idiome particulier des lois en matière d'enregistrement que ces mots auraient été pris dans une acception différente de l'acception ordinaire. D'ailleurs on voit l'art. 33 qui déclare les notaires tenus à payer directement les droits des actes par eux passés et l'art. 34 qui déclare les huissiers tenus de payer directement les droits des actes par eux rédigés, accorder à ces officiers publics, pour la restitution des droits par eux avancés, un recours contre les parties; et certainement si l'art. 42 avait également entendu, pour le cas qu'il réglemente, soumettre les officiers publics y dénommés à payer directement le droit dû pour les actes non enregistrés dont ils font usage, il n'aurait pas manqué aussi de leur accorder, pour la restitution du droit un recours contre les parties. »

In een ander deel van zijn dictionnaire citeert Prof. Schicks nog andere bronnen: « Mais quant aux droits des actes sous seing privé dont les parties font usage sans qu'ils soient présentés à l'enregistrement, le notaire n'est que caution. » (Diction. d'enregistr. T. IV V° Paiement des Droits n° 13).

Men leze ook in dezelfde zin: Wahl, Traité de Droit Fiscal, T. II n° 302; Dublneau, Traité Théorique et Pratique de l'enregistrement, éd. 1924 n° 123; Pilon, Principes et technique des droits d'enregistrement n° 482.

Er valt ten slotte op te merken dat den minister van Geldwezen zelve de betekenis van de « persoonlijke verantwoordelijkheid » in den hier aangegeven zin heeft bepaald.

In een ministerieel besluit van 1 Oogst 1855 besluit hij het volgende: « Considérant qu'aux termes de l'art. 42 de la loi de Frimaire, outre l'amende qu'il encourt, l'officier public répond personnellement du droit exigible, que ces mots impliquent quant au droit une simple responsabilité qui ne peut être invoquée qu'après discussion préalable du débiteur principal, c.à.d. dans l'espèce des sieurs Fransart et consorts qui ont invoqué l'acte non enregistré comme fondement de leur action. » (Recueil Général n° 2540).

Het is dus bewezen dat op het oogenblik dat de wet van 1919 werd gestemd, die woorden een vaste, wel omlijnde betekenis hadden verworven.

Welnu, niets wijst aan dat toen de huidige tekst van art. 73 in 1919 werd gestemd dat de wetgever aan de gebruikte woorden een andere betekenis heeft willen hechten dan deze die de algemeen geldende was...

De argumenten aangehaald door Schicks behouden overigens hun volle betoogkracht ten aanzien van de verklaring van art. 73:

1° Het is de gewone betekenis van het woord en geen uitdrukking van den wil van den wetgever die betekenis te veranderen, valt er te bespeuren.

2° De wet kent den openbaren ambtenaar evenmin als in het geval van art. 42 van de wet van Frimaire, een verhaal toe tegen den belastingschuldige.

De Vrederechter mocht dus met juistheid zeggen dat de rechtsleer eensluidend is en verklaart dat de openbare ambtenaar enkel en alleen de verantwoordelijkheid van den borg oploopt.

Het vonnis zegt ten slotte ook zeer juist dat het niet volstaat te beweren dat de hoofdschuldenaar onvermogen is, hij moet vooreerst vervolgd worden, en laat er ons bijvoegen, dat het slechts na uitwinning is van dezen dat de notaris zal mogen vervolgd worden.

Het vonnis van den Vrederechter van Lokeren zal zonder twijfel aanleiding geven tot 'n verhaal in verbreking.

L. M.

(1) De verantwoordelijkheid van den notaris voortvloeiend uit art. 73 wordt behandeld in de studie van H. Pr. Thuybaert, leeraar aan de Hoogeschool van Leuven: « Suretés réelles et personnelles des impôts directs et des droits de succession ». Fonteyn - Louvain.

BOETSTRAFFELIJKE RECHTBANK TE GENT

2° KAMER. — 25 FEBRUARI 1933.

Voorzitter: M. Reyckler.
Rechters: MM. De Lanier en Van den Abeele.

RECHTSPLEGING IN STRAFZAKEN. — GEDWONGEN TUSSENKOMST VAN PATROON VOOR DE STRAFRECHTBANK. — ONTVANKELIJKHEID.

Een eisch tot gedwongen tusschenkomst vóór de boetstraffelijke rechtbank door een betichte gericht tegen zijn patroon, is onvankelijk. Is eveneens onvankelijk, de eisch tot gedwongen tusschenkomst, gericht door de Burgerlijke Partij tegen den patroon van betichte.

1. OP STRAFRECHTERLIJK GEBIED:

Overwegende dat het blijkt uit het bundel en uit de verklaringen gedaan ter zitting door de getuigen dat, gezien de omstandigheden van plaats, uur en weder, beide betichten gereden hebben met een snelheid die gevaarlijk was voor het verkeer;

Dat het immers blijkt uit de bestatigingen gedaan door den deskundige en door den heer Adjunct-Politiecommissaris De Kesel, dat, toen P. aan den hoek der Rooigemstraat kwam, hij G. op meer dan dertig meters kon zien afkomen, en dat deze dus P. van op denzelfden afstand kon ontwaren;

Dat, ware G. meester geweest van zijne snelheid, hij dus gemakkelijk hadde kunnen tot stilstand komen alvorens P. te raken; dat hij wel is waar doet opmerken dat de kalseide van den Drongenschensteenweg slecht is, en afhelend op de kanten, en dat het regende; dat deze omstandigheden, die G. kende, vermits hij langs dien steenweg woont, hem moesten aanzetten tot de grootste voorzichtigheid, vermits hij een gevaarlijk kruispunt ging bereiken, op 't uur waarop het werk eindigt in de fabrieken en er veel verkeer is;

Dat, ten anderen, P. dezelfde voorzichtigheid aan den dag moest leggen toen hij aan den hoek der Rooigemstraat kwam en zich moest verzekeren dat de doorgang vrij was;

Dat hij, den auto van G. ziende, niet van zijn vel is gesprongen, maar rechts is afgedraaid in den Drongenschensteenweg; dat hij echter te snel reed om den draai zoo dicht mogelijk bij 't voetpad te nemen, hetgeen blijkt uit het feit dat hij met zijn vel op ongeveer 2.50 meter van het voetpad viel toen hij geraakt werd door den auto;

Overwegende dat het ongeluk zich heeft voorgedaan omdat P. vóór G. is komen opdagen, en deze, de aanrijding willende vermijden, maar zijn voertuig niet meester, op het voetpad tegen een huis is terecht gekomen, en de twee slachtoffers heeft verpletterd;

Overwegende dat het dus blijkt uit bovenstaande beschouwingen dat de twee betichten schuldig zijn aan de feiten ten hunnen laste gelegd;

II. OVER DEN EISCH TOT GEDWONGEN TUSSENKOMST DOOR G. C. TEGEN S. R. INGELEID BIJ EXPLOOT VAN DEURWAARDER FEYS, IN DATO 3 NOVEMBER 1932. — GEREGEREERD.

Overwegende dat de eischer er onbetwistbaar belang in heeft den verweerder in zake te zien tusschenkomen, vermits hij beweert dat deze voor hem burgerlijk verantwoordelijk is; dat het trouwens bewezen is dat verweerder eene verzekering heeft aangegaan tegen ongevallen aan derden veroorzaakt door zijn auto, uitsluitend gevoerd door den eischer G., en deze dus feitelijk door verzekering gedekt is;

Overwegende dat verweerder opwerpt dat op 30 Maart, datum van 't ongeluk, G. niet meer in zijnen dienst was, en hij dus niet meer over dezen burgerlijk verantwoordelijk is;

Overwegende dat het bewezen is dat op 14 Maart 1932 verweerder opzeg gegeven heeft aan G.; dat diensvolgens het mondeling dienstkontrakt, zonder bepaalden duur, op 19 November 1926, tusschen partijen aangegaan, op 14 Maart 1932 eindigde;

Overwegende dat het echter blijkt uit de bestanddeelen van den bundel, en dit ondanks alle strijdige mondelinge mededeelingen, dat na 14 Maart G. is blijven optreden als reiziger van verweerder, vermits deze orders, aan hem overgemaakt op 17 Maart, 19 Maart en 4 April 1932, heeft aanvaard en uitgevoerd;

Dat men hieruit mag afleiden dat, na 't verbreken van 't kontrakt van 19 November 1926, er tusschen partijen eene stilzwijgende overeenkomst is ontstaan, waarbij G. voorloopig als reiziger bleef handelen voor verweerder, overeenkomst die feitelijk einde nam met de dading op 16 April gesloten;

Dat verweerder wel is waar uitdrukkelijk verbod had gedaan aan G., die zulks aanvaard had, nog gebruik te maken van den auto; dat het echter algemeen is aangenomen door de rechtspraak dat, zelfs wanneer de aangestelde gehandeld heeft ondanks de bevelen van den meester, deze laatste nochtans burgerlijk verantwoordelijk is voor een schadelijk feit, gepleegd in de uitvoering der bediening waarmee de aangestelde belast was;

Overwegende dat het trouwens blijkt uit de bestanddeelen van den bundel dat op 30 Maart, dag van 't ongeluk, G. in de Banque de Flandre et de Gand eene rekening betaald heeft wegens herstelling aan den auto, gedaan terwijl het kontrakt van 19 November 1926 nog van kracht was; dat zodoende, hij in alle geval handelende in uitvoering van eene verplichting die hij regelmatig had aangegaan, en dus mag beschouwd worden als gehandeld hebbende voor den verweerder, die bij slot van rekening de betaalde som verschuldigd was;

Dat G. beweert dat het ongeluk gebeurd is toen hij op weg was naar de Bank om gezegde betaling te doen; dat verweerder wel is waar opwerpt dat het bewijs hiervan niet is aangebracht; dat met echter de feiten dat voornoemd kwijtschrift betaalbaar was op 29 Maart en feitelijk betaald werd in de bank op 30 Maart, als vermoedens mag aannemen die van aard zijn de verklaring van G. als waarachtig te doen beschouwen;

Overwegende dat het van belang is in zake op te merken dat verweerder, op 2 April 1932 de verklaring van 't ongeluk aan de verzekeringsmaatschappij gedaan heeft zonder het minste voorbehoud;

Dat het slechts op 5 April is dat de advocaat van verweerder liet weten aan de verzekeringsmaatschappij « dat zijn client nagelaten had te zeggen dat hij op 15 Maart G., die het ongeluk van 30 Maart had veroorzaakt, opzeg had gegeven »!

Overwegende dat het niet aannemelijk is dat verweerder op 2 April zou hebben nagelaten door vergetelheid deze hoofdzakelijke omstandigheid te doen kennen, wanneer het blijkt uit uit den bundel, dat hij reeds sedert 25 Maart door Goemaere voor de Rechtbank van Charleroi gedaagd was in betaling van meer dan 80.000 frank wegens verbreking van 't contract van 19 November 1926;

Dat men hieruit mag besluiten dat verweerder korts na het ongeval de verklaring er van gedaan heeft zonder voorbehoud, omdat hij Goemaere nog altijd beschouwde als zijn aangestelde;

Dat deze meening nog kracht wordt bijgezet door het feit, dat het eerst op 19 April 1932 is, drie dagen nadat partijen door eene dading voor goed een einde hadden gesteld aan de betwistingen die tusschen hen bestonden, dat verweerder den heer Hanotiaux, verzekeringsagent, bad « aan de Maatschappij te willen » doen kennen dat hij Mr. Cyrille Goemaere niet meer in zijnen dienst had, maar dat de polis Nr 13867 mocht blijven bestaan zonder « aanduiding van geleider ».

Overwegende dat uit bovenstaande beschouwingen blijkt, dat de eisch van Goemaere dus onvankelijk is;

III. OVER DEN EISCH TOT GEDWONGEN TUSSENKOMST DOOR: a) PIETER VAN IMSCHOOT; b) ABRIELLE BEKE, tegen Soenen ingeleid bij exploit van deurwaarder Brognet de dato 12 November 1932 (geregistreerd);

Overwegende dat deze eischen voor doel hebben den verweerder de zaak van den gewaarborgde te zien overnemen.

Overwegende dat wel is waar het eindbesluit van gezegde exploit luidt: « zich te hooren » verwijzen in het geding gebonden tusschen » het O. M. en betichte Goemaere tusschen te » komen; het tusschen te komen vonnis gemeen » te hooren verklaren aan beide partijen Goemaere en Soenen, voor wat de burgerlijke gevolgen aangaat zich te hooren veroordeelen » tot de gerechtelijke interesten en de kosten ».

Dat het hier echter meer geldt het inzicht der eischers te zoeken dan zich aan de bewoordingen te houden waar zij zich hebben uitgedrukt; dat in zake de eischers zonder den minsten twijfel het inzicht hadden den verweerder als burgerlijk verantwoordelijk te zien tusschenkomen en veroordeeld worden;

Dat trouwens deze eischen moeten bijeengebracht worden met de regelmatige stelling van Burgerlijke partij gedaan door de eischers op de zitting van 7 Januari 1933, die onderhavigen eisch komt volledigen;

Overwegende dat de eisch der B. P. tegen Soenen René dus onvankelijk is en gegrond;

IV. OVER DEN EISCH DER BURGERLIJKE PARTIJ TEGEN GOEMAERE.

Overwegende dat de B. P. gegrond zijn Goemaere aansprakelijk te maken voor de gansche schade die zij geleden hebben;

Dat immers bij samenloop van fouten der daders, elkeen hunner mag beschouwd worden als hebbende de schade voor het geheel veroorzaakt (Hof van Verbreking, 22 Oktober 1906. Pas. 1907-1-24).

Overwegende dat noch betichte Goemaere noch Soenen over het bedrag der schade hebben geconcludeerd;

Om deze redenen, de rechtbank, alle verdere of strijdige conclusies verwerpende, veroordeelt.....

Balieleven

Vlaamsche Conferentie der Balie van Antwerpen

Op Zaterdag, 16 December II., werd door een dertigtal leden der Vlaamsche Conferentie een gedenkwaardig bezoek gebracht aan de rijke verzameling van Documentatiemateriaal van den dienst der Rechterlijke Oudrachters.

Groot was onze verwondering toen wij door den heer Celis, Hoofd van de Rechterlijke Politie, werden binnengeleid in het Museum, waar, sinds de verbouwing van het Gerechtschot, het Documentatiemateriaal van onzen speurdiens is ondergebracht. Dit pracht-museum, verdoken onder de zolderingen van het Paleis en met buitengewone zorg en kunde ingericht, was voor ons een waarachtige openbaring.

Heer Celis, die ons bereidwillig ciceroneerde, omtulde ons op zeer gevatte wijze de verrassende uitslagen, opgeleverd door de moderne dactyloscopia, die op een minime tijdspanne tot onfeilbare veenezelvigheid leiden kan van de misdadigers, die op zekere voorwerpen vingersporen hebben achtergelaten.

We werden daarna in de geheimen van de kunst der inbrekers, gangsters, valschnunters en ander uitschot ingewijd. Herinneringen aan vermaarde moordprocessen, werden intusschen opgeraaid. Ten slotte werd het ons gegeven een volrijke opiumkit te bezichtigen.

De Antwerpse Dienst der Rechterlijke Oudrachters mag bogen op een voorbeeldige inrichting, die gerust de vergelijking met de volmaakte buitendische detectie-eenheden mag doorstaan. We bereiken, op weinig na, de voimaking der Duitsche, Oostenrijksche en Italiaansche diensten en overtreffen merklijk de Fransche, Spaansche en Noord-Nederlandsche speurinrichtingen, welke nog steeds op verouderde werkwijzen zijn aangewezen.

De agenten van onze rechterlijken dienst worden door den heer Celis opgelegd tot knappe spursers, die hun vak met zijn ontelbare bijvakken, grondig kennen en zich met toewijding inspannen om de onderzoeksrechters en de parketten aanhoudend bij te staan.

Onze voorzitter Mter K. Van der Planken, bedankte in ons aller naam den bekwaamen voordrachtgever, die niets had nagelaten om ons een duidelijk en volledig inzicht te geven van den dienst welke hij zoo beleidvol beheert. Onzen oprechten dank om al wat de heer Celis ons geëerd en veropenbaard heeft weze hem hier nogmaals verzekerd.

Op Zaterdag, 23 December II., werden de eerstejaarsstagisten door het bestuur der Vlaamsche Conferentie verzocht op een begroetingsvergadering, welke plaats had in het pracht-lokaal der Conferentie, zoo gezellig en weelderig naast de bibliotheek der Balie, ten Paleize, ingericht.

De twaalf jongeren, welke onzen oep hadden beantwoord, werden op de meest hartelijke wijze onthaald. Onder het ledigen van de fijnste drankjes en het rooken van de geurigste Havana's, werden ze door onzen welbespraakten voorzitter, Mter Van der Planken, verwelkomd. Bij al uw confraters, zoo sprak hij hun toe, zult ge genegenheid vinden. In den schoot der Vlaamsche Conferentie wachten U vriendschap en sympathie. Uwe vlaamschegezinde confraters begroeten U van harte en heeten U welkom in hun gastvrij midden.

Mter Wittermans, immer even jong en geestdriftig, waarschuwt onze jonge vrienden voor uitsluitende zorg en materieel bekommerenissen en preekt het ideaal dat, ook aan de Balie, hun leven moet blijven bezielen.

Mter Victor wees hen op hunne verplichtingen ten overstaan van ons beroepsorgaan, het « Rechtskundig Weekblad », dat zijn weg heeft gevonden in ale juridische middens en bijzonder op de jongeren zijn hoop heeft gesteld in den strijd voor de vervlaamsching van het Gerecht.

Mter Jules Franck gaf ten slotte aan onze jonge overmoedige confraters een voorsmaakje van juridische humor en Vlaamsche Balie-leute en kondigde de plechtstatig onzen aanstaanden stagistensouper aan.

Namens zijn opgetogen makkers, sprak Mter Buskens een gevat dankwoord uit, beloofde medewerking aan de werkzaamheden der Conferentie en aan de verspreiding van het « Rechtskundig Weekblad » en verzekerde te zullen instaan voor een puike Revue, welke op den aangekondigden stagistensouper ten gehoorde zal worden gebracht. Mter Buch sloot zich bij deze woorden aan en legde op hare beurt eeuwige beloften af.

Deze heugelijke begroetingsvergadering verliep in de hartelijkste stemming en doet het beste verhoopen van wege al onze jonge vooruitstrevende stagisten.

Mogen we aan onze Vlaamsche Zusterconferenties gelijkaardige begroetingsavonden aanbevelen? Ouderen zoowel als jongeren, zullen er evenveel genot aan belevan.